

Skil í prentun

IDAN
fræðslusetur

Samtök
iðnaðarins

01

Efnisyfirlit

Stærðir	02	RGB verkflæði	12
Setjum verkið í rétta stærð	03	RGB litprófílar	13
Göngum frá blæðingu og skurðarmerkjum í skjalinu / PDF	04	Litaleiðréttum skjái reglulega	14
Leturgerð viðskiptavinarins?	05	Pössum stærð mynda	15
Rétt lógó?	06	Overprint	16
Litir í vinnslugögnum þurfa að vera réttir fyrir hvern miðil	07	Tæknilitir – Lakk	17
Litir í prentun	08	Tæknilitir – Strikun	18
CMYK litir	09	Förum yfir öll þessi atriði áður en við sendum í prentun	19
CMYK verkflæði	10	Vöndum lokaskjalið	20
RGB litir	11		

02

Stærðir

Á Íslandi er vaninn að tala um breidd × hæð. Ekki er óalgengt að heyra talað um A4 af því að það líkist A4 en er svo kannski 220×280.

Við þurfum að kynna okkur stærðir sem verið er að nota oft og hafið svo samband við útgáfu eða prentaðila, ef með þarf.

Símtal við útgáfuna hjálpar og á vefnum font.is er fjöldi algengra auglýsingastærða.

03

Setjum verkið í rétta stærð

Á upphafssíðum InDesign og Illustrator eru fyrirfram málsettar síður og einnig möguleiki á að búa til sérsniðnar stærðir. Þetta eru stærðirnar sem endanlega koma frá prentsmiðju eftir skurð og aðra meðhöndlun.

Í InDesign má breyta þessum málum í **File > Document Size** og í Illustrator er síðunni, **Artboard breytt með Artboard tólinu**.

04

Göngum frá blæðingu og skurðarmerkjum í skjalinu / PDF

Blæðing er svæðið sem þarf að vera umfram skurðarflötinn. Myndir og litur sem ná að jaðri á prentverkinu þarf að ná út að mörkum blæðingarinnar.

Prentstaðlar á Íslandi gera ráð fyrir 3 mm blæði. Skoðið alltaf PDF skjalið til þess að yfirfara.

05

Leturgerð viðskiptavinarins?

Er verið að nota rétta leturgerð? Hvaða letur eiga að vera og hver eiga ekki að vera? Er búið að kaupa leyfi til að nota letrið. Er eitthvað af óþarfa letri að þvælast með í skjalinu?

Það þarf að gæta þess að letrið hafi verið virkt þegar gengið var frá PDF-skjalinu fyrir prentun.

Aðeins í undantekningartilfellum þarf að útlína letur.

06

Rétt lógó?

Viðskiptavinum þykir oftast afar vænt um lógóin sín og vilja hafa þau sem stærst. Notum útlitshandbók fyrirtækisins ef hún er til til þess að halda öllum á mottunni.

Pössum jafnframt upp á litina sem á að nota.

07

Litir í vinnslugögnum þurfa að vera réttir fyrir hvern miðil

Lógó og aðrar teikningar fyrir prentun eiga helst að vera í vector með litum í CMYK. Fyrir skjámiðla í pixel sniði og RGB litum.

Ekki er sama hvernig litum er breytt úr CMYK í RGB. Ekki er alltaf hægt að treysta fullkomlega hönnunarhandbókum fyrirtækja.

Ekki hafa liti í skjali í Pantone nema eigi að prenta í Pantone sérlitum.

08

Litir í prentun

Í prentun eru notaðir CMYK litir og sérlitir (spot) svo sem Pantone.

Grunnskjöl fyrir prentun eiga að vera í CMYK en myndir í RGB.

09

CMYK litir

Cyan, Magenta, Yellow, Black. Þessir litir eru gegnsæir. Á hverri prentplötu er þekja hvers litar sett í punkta / rasta ef þekja er fyrir neðan 100%. Litirnir leggjast hver á annan og mynda þannig aðra liti þar sem þeir blandast.

Litirnir eru gegnsæir og finnst mörgum svartur nokkuð þunnur. Hægt er að dekkja hann með því að bæta hinum prentlitunum saman við. T.d. C 40%, M 20%, Y 5% K 100%.

10

CMYK verkflæði

Í CMYK verkflæði er gerð krafa um að allir litir séu í CMYK. Oft fylgir einnig krafa um að PDF skjölin séu unnin samkvæmt tilteknum staðli.

Myndir eiga þá að vera í CMYK, litgreindar fyrir pappírinn sem á að nota. Engir litaprófílar eiga þá að verða vistaðir með myndunum. CMYK verkflæði er ekki lengur notað á Íslandi, en á oft við þegar er unnið fyrir erlendar prentsmiðjur.

11

RGB litir

RGB Red, Green, Blue. Þessir litir eru ljóslitir. Þeir eru notaðir fyrir ljósmyndir og í skjámiðla, svo sem vefborða og vefsíður.

Ljósmyndir eru hafðar í RGB litunum í gögnum fyrir prentun. Prentsmiðjan sér um að breyta myndunum í CMYK liti.

Viðeigandi litprófíl þarf að vista með myndunum.

12

RGB verkflæði

Í RGB verkflæði eru grunnskjölin höfð í CMYK en ljósmyndir eiga að vera í RGB.

RGB litum er snúið í CMYK gildi í prentsmiðjum, en CMYK litir sem eru notaðir halda sínum gildum. Litprófílar verða að vera festir við RGB efni svo þetta gerist rétt.

Fyrir prentun á Íslandi er best að nota Adobe RGB (1998) litprófillinn til þess að tryggja að litasviðið sé stærra en prentsviðið.

13

RGB litprófílar

Þegar gengið er frá RGB mynd til prentunar þarf að vista viðeigandi litprófíl með henni. Ef tölvan er með SI litstillingarnar er Adobe RGB (1998) litprófíllinn sjálfvalinn þegar mynd er vistuð með litprófíl. Adobe RGB (1998) er með litasvið sem passar mjög vel fyrir prentun.

Myndir án litprófíla skortir nauðsynlegar upplýsingar til þess að tryggja góða útkomu.

14

Litaleiðréttum skjái reglulega

Litstilling á skjám auðveldar vinnslu á myndefni og sýnir betur rétta liti. Þannig er líka hægt að ná betra samræmi milli skjáa. Hæfilegt á að vera að stilla mánaðarlega.

15

Pössum stærð mynda

Myndir fyrir prentun eiga að vera 250-300ppi.

Reynum að halda myndum nálægt upprunalegri stærð.
20% er þumalputtaregla.

Þegar mynd er notuð stærri en upprunamyndin lækkar upplausnin og gæðin versna. Sé mynd notuð minni en upprunamyndin hækkar upplausnin jafnvel meira en þörf er á ásamt því að vera þyngri en með þarf.

16

Overprint

Þegar Overprint stilling er sett á valið efni í hönnun, blandast litir efnisins saman við þá liti sem undir eru, líkt og gerist með litina í CMYK.

Þannig er líka með efni sem í sér lit og með Overprint (þar af leiðandi á annarri prentplötu) að það skilur ekki eftir sig far í verkinu, þ.e. hrindir ekki frá sér öðrum litum.

Þess vegna henta sér litir með Overprint stillingu vel til þess að notast sem tæknilitir.

17

Tæknilitir – Lakk

Pegar gert er ráð fyrir lakki, upphleypingu eða öðru slíku í skjali til prentunar, þarf að nota sérlit (spot) og stilla hann á Overprint svo hann taki ekki burt það sem undir er.

Köllum þennan lit **Lakk**, svo enginn vafi leiki á hlutverki hans. Þessi litur lendir á sinni eigin prentplötu og enginn er í vafa um hvað sé að ræða.

Tæknilitir.ase skjalinu má hlaða inn í Swatches í Illustrator, InDesign og Photoshop.

18

Tæknilitir – Strikun

Tækniliti þarf líka að nota þar sem merkja á atriði sem svo sem stansa, fellingar og brot. Tæknilitirnir þurfa að vera sérlitir með Overprint, svo þeir blandist ekki við aðra liti eða taki undan sér.

Köllum þennan lit **Strikun** svo allir séu með á nótunum.

Tæknilitir.ase skjalinu má hlaða inn í Swatches í Illustrator, InDesign og Photoshop.

19

Förum yfir öll þessi atriði áður en við sendum í prentun

Til að byrja með getur tekið smá tíma að fara vandlega yfir þessi atriði sem nefnd eru hér á undan. Fljótlega lærist að fylgjast með þessum aðtriðum jafn harðan.

Í InDesign er mikilvægur panell, Preflight. Þar má setja upp sérstök skilyrði sem þarf til þess að rauða aðvörunarljósið kvikni ekki.

20

Vöndum lokaskjalið

Hágæða prenthæft PDF = HQ
Lággæða skoðunar PDF = LQ

Merkjum hágæða PDF skjöl sem eiga að prentast með HQ og lággæða, sem eru til skoðunar t.d. með tölvupósti, með LQ, svo forðast megi dýrkeypt mistök.

Þyngd PDF skjala segir ekki endilega til um hvort skjalið sé í prenthæfum gæðum.

21

Tryggjum góðan árangur og notum PDF- og litstillingarnar frá Iðuni og SI.

IDAN
fræðslusetur

**Samtök
iðnaðarins**